

3. HAFTA

ÇÖKÜŞÜ ÖNLEME ÇABALARI VE ISLAHAT HAREKETLERİ

GİRİŞ

ALT BAŐLIKLAR

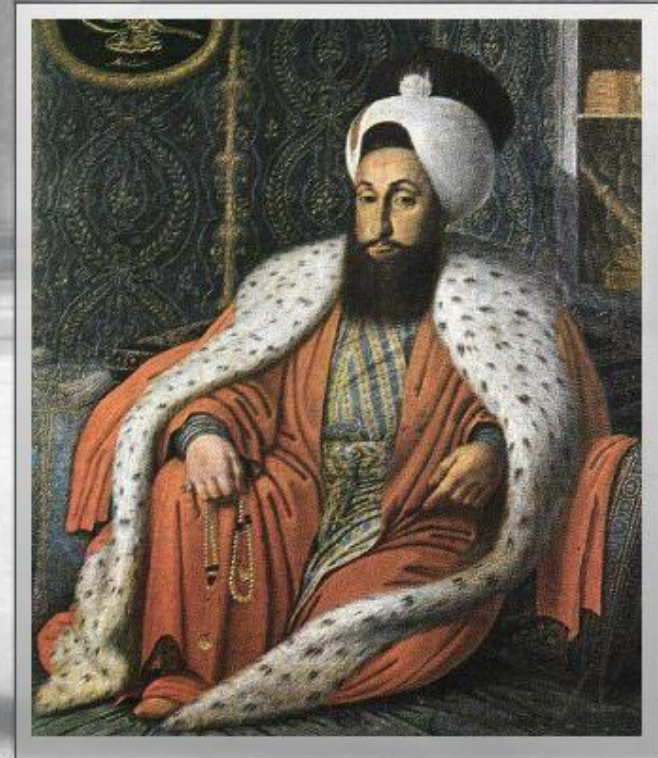
1. III.Selim Dönemi (1789-1807)
2. II.Mahmut Dönemi (1808-1839)
3. Tanzimat Fermanı
4. Kırım Harbi ve Paris Antlaşması (1853-1856)
5. Islahat Fermanı (1856)
6. I.Meşrutiyet İlanı ve Kanun-i Esasi (1876)
7. Osmanlı-Rus Savaşı (93 Harbi)
8. Berlin Antlaşması

III. SELİM DÖNEMİ (1789-1807)

❖ Bu dönemde:

- ⇒ Meşveret Meclisi kuruldu.
- ⇒ Layihalar (Raporlar) hazırlandı.
- ⇒ Nizam-ı Cedit programı oluşturuldu.
- ⇒ Batı'lı devletlerin Osmanlı Devleti'ne yönelik siyasetlerini yakından takip edebilmek ve onlara karşı takip edilecek siyaseti daha iyi belirlemek için Paris, Londra, Viyana Berlin gibi başkentlerde daimi elçilikler oluşturuldu.

III. Selim

NİZAM-I CEDİT PROGRAMI

Bu program onun döneminde yapılan bütün yenileşme hareketlerinin ortak adı olduğu gibi, yalnız başına askeri alanda yapılan yenileşme hareketleri için de kullanılmaktadır.

Bu ikinci anlamda aldığımız zaman;

- ⇒ *Nizam-ı Cedit Ocağı* adı verilen bir asker ocağı kuruldu.
- ⇒ Bu ocağın subay ihtiyacını karşılamak için *Mühendishane-i Berr-i Hümayun* adında bir okul açıldı.
- ⇒ Bu harcamaların masrafları için *İrad-ı Cedid Defterliği* kuruldu.

II. MAHMUT DÖNEMİ (1808-1839)

II. Mahmut Dönemindeki Yenilikler

- ⇒ Bu padişahın döneminde **III. Selim**'in yarım bırakmak zorunda kaldığı yenilikler genişletilerek devam etti. Öncelikle **Ruscuk Ayanı** Alemdar Mustafa Paşa'nın yardımıyla İsyanın bastırılması sağlandı ve II. Mahmut kısa süre tahta kalabilen IV. Mustafa'nın yerine tahta geçti.
- ⇒ Osmanlı Tarihinde ilk kez Padişah, otoritesini **Ayanlarla** paylaşmak zorunda kaldı. Bu doğrultuda 1808 yılında **Sened-i İttifak Anlaşması** yapıldı.

II. Mahmut

II. Mahmut Dönemindeki Islahatlar

- ⇒ Yeniçeri Ocağının Kaldırılması (Vaka-i Hayriye)
- ⇒ Arazi yazımı ve Nüfus Sayımı
- ⇒ İlköğretimin zorunluluğu
- ⇒ Yurt dışına ilk defa öğrenci gönderilmesi
- ⇒ Tebaa arasındaki eşitlik
- ⇒ Harbiye ve Tıbbiye Mekteplerinin açılması
- ⇒ İlk gazete olan Takvim-i Vekayi'nin çıkışı
- ⇒ Divan teşkilatı kaldırılarak Nezaretlerden oluşan "Meclis-i Hass-ı Vükela" adlı Hükümet kurulması
- ⇒ Valilerin merkeze bağlanarak maaşlı memur haline getirilmesi
- ⇒ Yargıyı ve idari bürokrasiyi düzenleyecek yeni kurumlar oluşturulması sağlandı.

Takvim-i Vekayi

II. Mahmut Dönemi Siyasi Olayları

- ⇒ Sırp İsyanı (1804)
- ⇒ Filik-i Eterya (1811-Odesa) ve Etnik-i Eterya Cemiyetinin kurulması ile "Megali İdea" adı verilen büyük Yunanistan'ı kurma düşüncesi ortaya çıktı.
- ⇒ Mora İsyanı (1821) ve sonucunda 1829 yılında yapılan Edirne Antlaşması ile Yunanistan'ın Bağımsızlığı bu dönemde gerçekleşti (Osmanlı Devleti'nden ayrılan ve bağımsız olan ilk devlet)
- ⇒ Navarin baskını ve Mehmet Ali Paşa Olayı
- ⇒ 1838 Balta Limanı Ticaret Antlaşması ve Osmanlı Devleti'nin sanayileşmiş Batı'nın pazarı haline gelmesi yine bu dönemin önemli olayları arasında yer aldı.

II. Mahmut

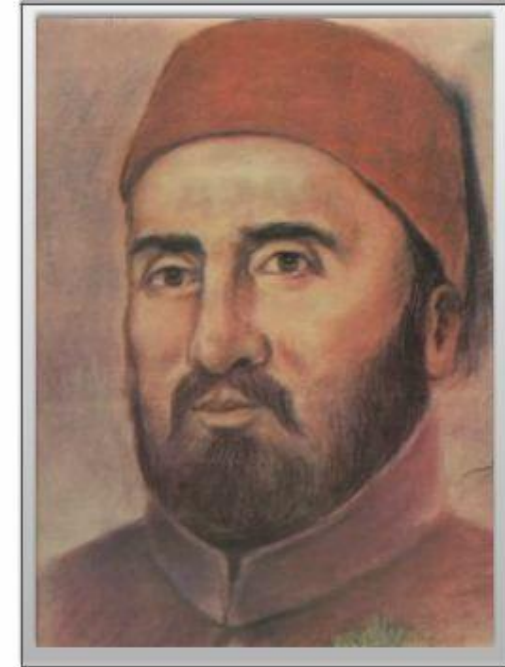
TANZİMAT FERMANI VE GETİRDİĞİ YENİLİKLER

❖ 1839 Tanzimat Fermanı'nın (Gülhane Hatt-ı Hümayunu) İlanı

Fermanın Getirdiği Yenilikler;

- ⇒ Mal ve can güvenliğinin sağlanması
- ⇒ Verginin kazanca göre alınması
- ⇒ Yargılamanın açık ve adil olması
- ⇒ Miras hakkının tanınması

Tanzimat Fermanı, Osmanlı Devleti Tarihinde padişahı da bağlayan kanun hakimiyetinin başladığı dönemdir. Aynı zamanda getirdiği yeniliklerle **"Osmanlıcılık"** düşüncesinin başlangıcını ifade eder.

Mustafa Reşit Paşa

1853-1856 KIRIM HARBİ VE PARİS ANTLAŞMASI

İngiltere, Fransa ve Rusya arasında Osmanlı coğrafyasına yönelik *sömürgecilik mücadelesinin* en önemli gelişmelerinden biridir. Avrupa'da yaşanan 1848 ihtilal girişiminin Avrupa devletlerini zayıflatmasını fırsat bilen Rusya, "**Kutsal Yerler Meselesi**"ni ortaya atarak Osmanlı Ortodokslarını himayesi altına almaya çalıştı. Talep reddedilince Sinop Baskını ile **Kırım Harbi** başlamış oldu.

- ⇒ **İngiltere** ve **Fransa** Osmanlı Devleti ile müttefik oldu ve **Ruslarla** birlikte savaşıldı.
- ⇒ Osmanlı Devleti **ilk dış borçlanmayı** 1854'te aldığı parayla gerçekleştirdi.

1853-1856 KIRIM HARBİ VE PARİS ANTLAŞMASI

- ⇒ **Rusya** savaşı kaybetti ve yapılan antlaşmayla *Karadeniz'deki üstünlüğünü yitirdi.*
- ⇒ Osmanlı Devleti ilk kez bir Avrupa devleti sayıldı ve **Devletler Umumi** hukukundan yararlanarak toprak bütünlüğünü güvence altına aldı.
- ⇒ Islahat Fermanı'nın Paris anlaşmasının bir maddesi olarak yer alması, Avrupa devletlerinin de Osmanlı'nın içişlerine karışmasına neden oldu.
- ⇒ İngiltere, Fransa ve Rusya arasındaki Osmanlı Devleti'nin paylaşılmasına yönelik *Rus üstünlüğü sona erdi.* **Osmanlı-İngiliz** yakınlaşmasıyla bir tür denge sağlanmış oldu.

ISLAHAT FERMANI (28 ŞUBAT 1856)

Kırım Harbi'nin sonunda toplanan uluslar arası konferansta **Tanzimat Fermanı**'nın tamamlanması amacıyla ortaya atıldı ve daha çok **Fransızların etkisiyle** belirlendi. Böylelikle Osmanlı toplumu arasındaki farklı uygulamaların giderilerek Osmanlı ulusu gerçekleştirilmek istendi.

- ⇒ *Gayrimüslimlerin* askere alınması
- ⇒ *Gayrimüslimlerin* devlet memuru olabilmeleri
- ⇒ Yabancıların *Osmanlı azınlıklarıyla* ilgilenme hakları
- ⇒ Yabancılar Osmanlı'da *okul ve kilise yapma*, mülk edinme hakkı gibi haklar tanındı.

Jön Türkler hakkında bilgi edinmek için kartların üzerine tıklayınız.

**Mithat
Paşa**

**Namık
Kemal**
Mirat

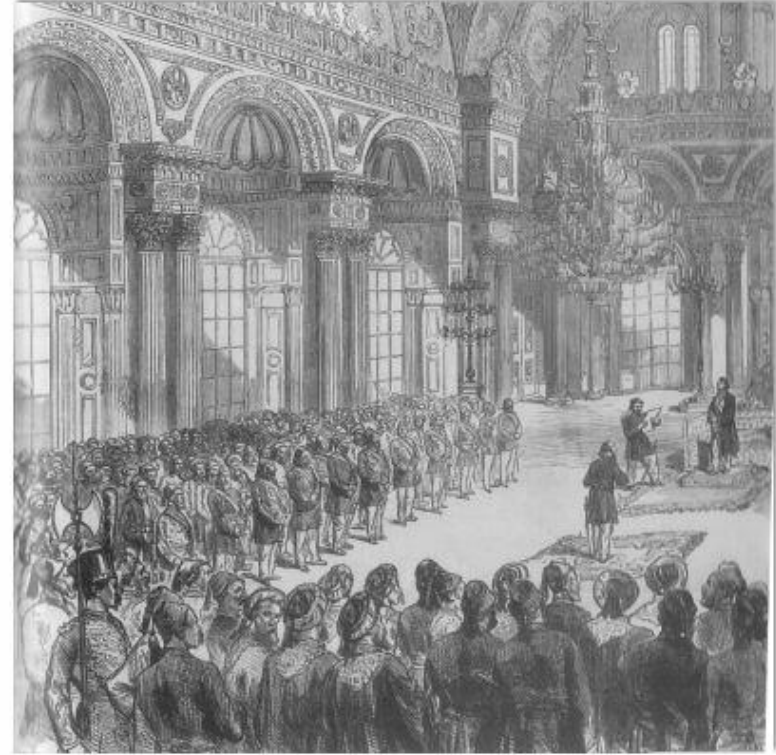
Ali Suavi
Muhbir
Gazetesi

Şinasi
Tasvir-i
Efkar

**Ziya
Paşa**

I.MEŞRUTİYETİN İLANI VE KANUN-I ESASİ (23 ARALIK 1876)

- I. Meşrutiyet'in ilanı ve Kanun-ı Esasi'nin kabulü, Osmanlı Devlet sisteminde **"mutlak monarşi"**nin sona ermesi ve **"meşruti monarşi"** sistemine geçilmesini sağladı.
- *Her iki sistem arasındaki temel fark:* Padişah ile seçimle oluşan Meclis'in yetki ve sorumluluklarının Anayasa ile belirlenmesi/sınırlanmasıdır.

23 ARALIK 1876 ANAYASASI ÖZELLİKLERİ

- 113 Maddeden oluşmaktadır.
- **Saltanat** ve **Halifelik** Osmanlı hanedanına aittir.
- Devletin dini **İslam**'dır, diğer dinler de *serbesttir*.
- Mahkemeler açık ve bağımsızdır, **ceza yasalarla saptanır**.
- Yasa önünde **herkes eşittir**, mülkiyet hakkı vardır.
- Hükümeti **padişah atar**, Meclise değil, padişaha karşı sorumludur.
- Meclis ve Hükümet kararları padişah onayından sonra yürürlüğe girer. *Veto yetkisi sınırsızdır*.
- Padişah gerekli hallerde **Meclis**'in çalışmasına son verebilir.

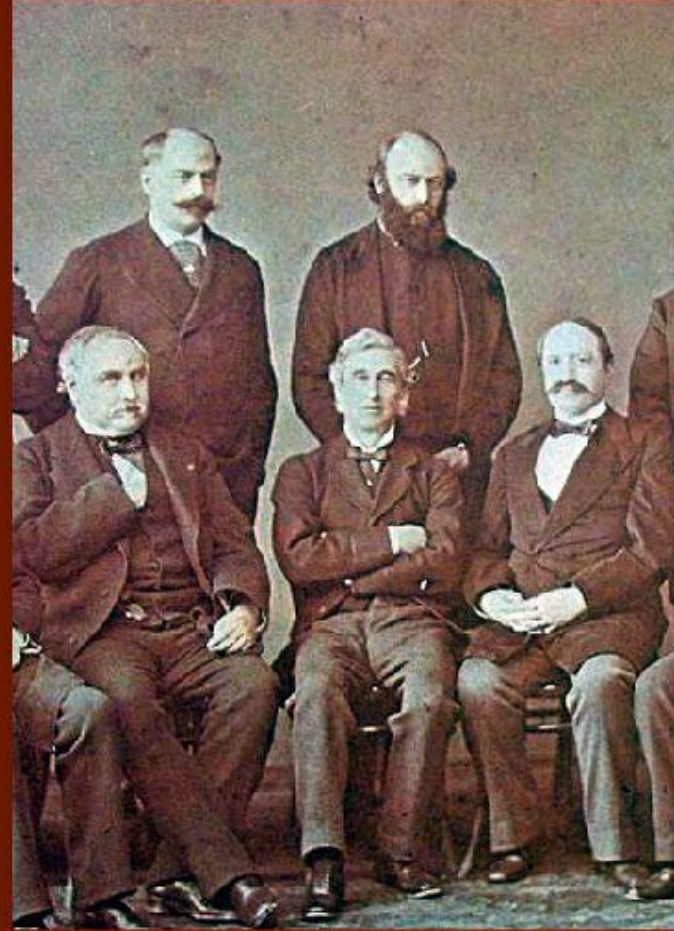
Kullanım Şekli

Kitabı açmak için sayfa köşelerine tıklayınız ya da sayfaları sürükleyiniz.

OSMANLI RUS SAVAŞI 93 HARBI

Mayıs 1876'da çıkan Bulgar ayaklanmasının sert bir şekilde bastırılması İngiltere'nin tepkisine neden oldu. Bu durumu fırsat bilen Rusya Osmanlı'ya baskıya başladı. Balkan meselesi nedeniyle doğan bu krize müdahale eden İngiltere 23 Aralık 1876'da İstanbul'da "Tersane Konferansı" adlı bir konferansın toplanmasına öncülük etti.

Aynı gün Meşrutiyet'in ilan edildiği duyuruldu. Konferans sonunda Bulgaristan ve Bosna-Hersek'te özerkliği çağrıştıracak reform yapılması kararı çıktı. Bu kararın Osmanlı tarafından reddedilmesi üzerine Rusya Osmanlı'ya savaş açtı.

Paris Antlaşmasına göre Osmanlı'nın toprak bütünlüğünün İngiltere ve Fransa tarafından korunacağı karardan sonuç alınamadı ve Osmanlı ordusu Plevne ve Erzurum savunmalarına karşın ağır bir yenilgiyle karşılaştı. 1878 başlarında Rus Ordusu İstanbul önlerine kadar ilerleyince taraflar arasında Ayastefanos (Yeşilköy) Antlaşması imzalandı.

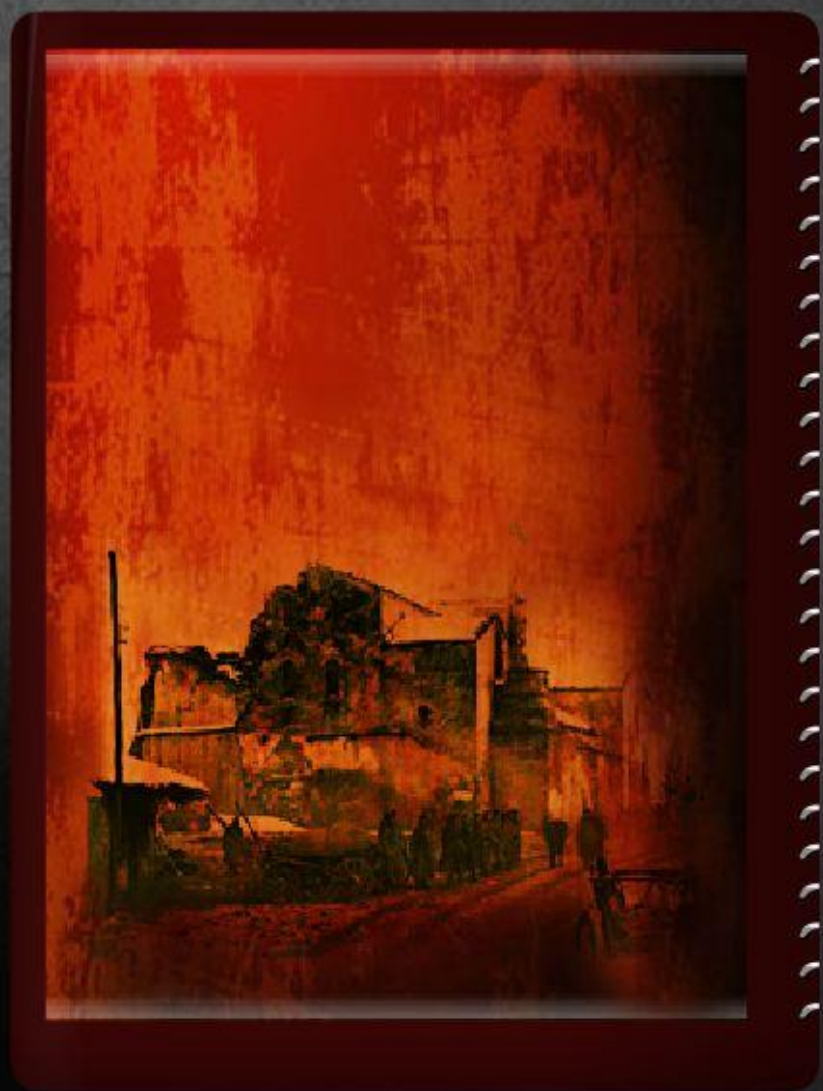
Bu Antlaşmayla Osmanlı Devleti'nin Balkanlardaki topraklarının bir kısmı elden çıktığı gibi Rusya ilk kez "Elviye-i Selase"yi de alarak Anadolu topraklarına girdi. Rusya'nın Osmanlı üzerinde ciddi bir etkinlik kurması, Kırım Harbi ve Paris Antlaşmasıyla Rusya'ya karşı üstünlük kuran İngiltere'yi endişelendirdi.

Donanmasını Marmara'ya
gönderen İngiltere ve
Almanya'nın da etkisiyle
Ayastefanos Antlaşmasının yerine
Berlin Antlaşması imzalandı.

BERLİN ANTLAŞMASININ SONUÇLARI

- **Sırbistan, Romanya ve Karadağ** bağımsız oldu.
- Bulgaristan **özerk prenslik** haline geldi.
- **Elviye-i Selase** Rusya'ya bırakıldı.
- Osmanlı Rusya'ya savaş tazminatı ödemeyi kabul etti.
- Doğu Anadolu'da yaşayan Osmanlı gayrimüslimleri, özellikle de Ermenilerin hakları konusunda ıslahat yapılması kararlaştırıldı.

BERLİN ANTLAŞMASI

Bu Antlaşma ile Paris Antlaşmasının Osmanlı için sağladığı toprak bütünlüğünün korunması anlayışı ortadan kalktığı gibi Rusya'nın Osmanlı üzerindeki baskısı yeniden yoğunlaşmış oldu.

Ayrıca Osmanlı devletinin vatandaşı olan ve egemenlik alanı içinde bulunan Ermenilere yönelik ıslahatların yapılmasının uluslar arası nitelikli Berlin Antlaşması'nın içinde yer alması bu iç düzenlemeyi uluslararası bir düzenlemeye dönüştürmüştü.

Rusya'nın Osmanlı üzerindeki tehdidinden yararlanan İngiltere, Doğu Akdeniz'de kendisine stratejik bir üs olarak kullanabileceği Kıbrıs'ın yönetimini Osmanlı Devletinden devr aldı.

BERLİN ANTLAŞMASI

Berlin Antlaşması ve buna bağlı
1878-1881 arasındaki antlaşmalarla
tespit edilen Balkan Devletleri sınırları

*Harita üzerindeki belirtilen alanın üzerine
gelerek yakınlaştırma işlemini
gerçekleştirebilirsiniz.*

3. Hafta Ders Konuları Burada Sonlanmaktadır

HOŞÇAKALIN

TEKRAR